

Staat van het Boek 2013

Verslag Sessie 2.1

Economische instrumenten en fiscale mogelijkheden voor het boekenvak

De sessie met betrekking tot de economische instrumenten en fiscale mogelijkheden voor het boekenvak werd voorgezeten door Dhr. Carlo Vuylsteke en Dhr. Dirk De Corte (ter vervanging van Dhr. Piet Callens van Cultuurinvest die wegens ziekte diende af te zeggen). *Carlo Vuylsteke* is werkzaam bij Flanders DC als coördinator voor het Overleg Creatieve Industrieën (OCI). Dit overlegorgaan waarin 25 organisaties uit 12 creatieve sectoren zetelen schreef onder meer een Visienota met aanbevelingen rond zes thema's zowel naar beleid als naar de sector toe. *Dirk De Corte* is werkzaam als Docent Financieel Management in de Master Cultuur management aan de Universiteit Antwerpen Management School en mede-eigenaar van het consultancy-bedrijf ImproveMent dat onder meer inzet op de financiële coaching van ondernemers. Hij kan terugbuigen op een ruime ervaring in de banksector en creatieve sector.

De centrale vraag die in deze sessie werd behandeld is hoe een optimale financiële en fiscale context voor de creatieve sector, en meer bepaald de boekensector, tot stand kan worden gebracht. De creatieve sector is reeds goed voor een omzet van 23 miljard euro maar de toegang tot financieringsmiddelen blijft voor talrijke organisaties en instellingen nog steeds een struikelblok. In de schoot van het OCI werd daarom een actiegroep in het leven geroepen en werd een experten meeting belegd met vertegenwoordigers uit de bankensector en fiscalisten om gerichte acties uit te werken. Op 24 mei 2013 zal bij Flanders DC tevens eens een zitdag worden georganiseerd met mogelijkheid tot individuele consultatie over bestaande subsidie instrumenten.

Dhr. De Corte licht vervolgens zijn "*Wilde ideeën*" toe met betrekking tot de alternatieve financieringsmiddelen. Deze ideeën zullen tevens worden gepubliceerd in het tijdschrift *Rekto Verso*. De essentie is in de eerste plaats dat je de dingen in vraag durft te stellen en de (schijnbare) bedreigingen omdraait in opportuniteiten. Of om het met een quote te zeggen, "*Money talks but sometimes it needs an interpreter*" (The Economist).

Subsidies als financieel instrument krijgen in het traditionele denken maar al te vaak het label dat het een tool is voor de non-profit sector, een uitgave die zich vertaalt in muziek, decors, theater enz. Het is een niet-recupereerbare uitgave, of zoals Jean-Marie de Decker het ooit verwoordde: "*Subsidies zijn opium*". Nochtans zijn er voldoende andere sectoren waarin verdoken vormen van subsidies al sinds jaar en dag worden toegepast en waar die perceptie niet leeft. Denk bijvoorbeeld aan de landbouwsector. Duidelijk geen non-profit sector en toch krijgt deze sector jaarlijks heel wat subsidies toegekend, aan analogie die maar weinig mensen maken. Een ander voorbeeld dat kan worden aangehaald is het besparen van uitgaven, zoals staalbedrijf Sidmar door gebruik te maken van de notionele interest aftrek grote bedragen (om en bij 47600000 euro) aan belastingen uitspaarde op een geheel legale wijze. Nochtans is ook deze onderneming duidelijk te situeren in de "profit sector".

Met andere woorden: de perceptie dat enkel de non-profit sector wordt "gesubsidieerd" kan perfect worden weerlegd. Subsidies in de culturele sector hebben als grote voordeel dat ze geheel transparant zijn. Bij de toekenning van subsidies aan de erkende instellingen en organisaties, besteden media hier telkens de nodige aandacht aan. Bij het publiek leeft dan ook, meer nog dan bij subsidie voor onderwijs en welzijn, de indruk dat de culturele sector

als het ware leeft van het belastinggeld van een samenleving. Er moet dus op zoek worden gegaan naar alternatieve financieringsmechanismen voor de cultuursector. Een mogelijke piste waar aan zou kunnen worden gewerkt is het verminderen van de dure loonkosten die ook in de creatieve sectoren een flinke hap wegnemen uit het budget. Hier maakte Dhr. De Corte een analogie met de voetbalsector.

Bij de zestien eerste klasse voetbalclubs die in België actief zijn betalen voetballers slechts 2% een sociale zekerheidsbijdrage op een brutoloon dat wordt gelijkgeschakeld met een minimumloon. Een snelle berekening leert ons dat in 2009 er zo ongeveer 37 miljoen euro aan “subsidies” per jaar ging naar voetbalclubs. Dat cijfer zal nu wellicht rond de 50 miljoen euro liggen. Club Racing Genk krijgt op die manier met andere woorden evenveel subsidies als het Toneelhuis. Bovendien mogen voetbalclubs tachtig procent van de bedrijfsvoorheffing behouden voor investeringen in jeugdtalent. Dit zijn fenomenale bedragen zonder dat er ministeriele beslissingen aan voorafgaan en zonder dat commissies zich hoeven te buigen over subsidie dossiers. Deze vorm van fiscale korting kwam onlangs echter in het oog van de mediastorm terecht nu Europa er mee dreigt de voetbalclubs deze Belgische staatssteun van om en bij de 50 miljoen euro af te pakken wat tot lichte paniek heeft geleid in de voetbalsector. Het punt is echter niet dat dit systeem zou moeten worden afgeschaft. Neen, veeleer zou de lijn moeten worden doorgetrokken naar de creatieve sectoren. Wat zou dit impliceren als creatievelingen voetballers waren?

Uit een veldanalyse uitgevoerd door het VTi bleek dat van de toegekende subsidies in het Kunstendecreet er in 2008 ongeveer 88 miljoen euro werd besteed aan loonkosten. Rekening houdend met de gewone interest kan dit bedrag vandaag op ongeveer 100 miljoen euro loonkost worden ingeschat. Passen we het systeem van de voetbalclubs toe dan zou 25 tot 30 miljoen euro op die manier kunnen worden “uitgespaard” aan subsidies en wordt een serieuze nettowinst geboekt. Vergeleken met het geringe effect van de kunstenaarskorting biedt dit zeker stof tot nadenken.

Geen pleidooi voor een beter subsidiestelsel dus, maar wel voor een betere fiscaliteit en meer alternatieve fiscale instrumenten waarbij de creatieve sector af raakt van zijn etiket van subsidie junkie. Dit zal ook een sneller en beter politiek draagvlak vinden. Een grondige hervorming van de fiscaliteit is nodig, maar het is tegelijkertijd eigenlijk minder spectaculair dan op het eerste zicht. De overheid doet dit immers reeds, de voetbalsector is daarvan het beste voorbeeld. Er kan bijvoorbeeld ook worden gedacht een goede fiscale stimuli om de particulier en niet enkel bedrijven (via bijvoorbeeld het systeem van de Taks shelter) te overtuigen te investeren in de creatieve sector. De bestaande fiscale maatregelen moeten dus goed worden benut maar de fiscale context op zich kan nog op een veel interessantere manier worden georganiseerd zoals dat reeds nu in tal van andere Europese landen gebeurt.

Evi Werkers

Juriste Boek.be